

Οι φιλοσοφικές πτυχές του διαλόγου του Σωκράτη με τον Πρωταγόρα

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΚΕ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ Κ. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗ ΣΤΟ «ΞΕΝΙΑ»

■ Του **ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΣΤΑΚΟΓΛΟΥ**

Ένα βιβλίο που μπορεί να αποτελέσει σημαντικό βοήθημα για μαθητές και εκπαιδευτικούς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά και για φοιτητές φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο παρουσιάστηκε το απόγευμα της Δευτέρας στο Φοιτητικό Πολιτιστικό Κέντρο «Ξενία» στο Ρέθυμνο. Πρόκειται για το βιβλίο της Καλλιόπης Παπαμανώλη «Πλάτων, Πρωταγόρας. Εισαγωγή, μετάφραση, σχολιασμός» από τις Εκδόσεις της Εστίας, το οποίο προσφέρει μια σύγχρονη νεοελληνική μετάφραση του πλατωνικού διαλόγου, με εκτενή εισαγωγή, φιλοσοφικό και φιολογικό σχολιασμό, και Παραρτήματα. Το βιβλίο φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο για μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκπαιδευτικούς, αλλά και φοιτητές φιλοσοφίας, καθώς ο διάλογος του Πρωταγόρα με τον Σωκράτη, διδάσκεται επί δεκαετίες στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Μέσα από τη μετάφραση και τον αναλυτικό σχολιασμό, η έκδοση αναδεικνύει τις φιλοσοφικές και τεχνικές πτυχές του διαλόγου, στον οποίο ο Σωκράτης και ο σοφιστής Πρωταγόρας συζητούν για το αν η αρετή είναι διδακτή. Παράλληλα, φωτίζονται κεντρικές ιδέες του έργου, όπως το σωκρατικό παράδοξο «ουδείς εκών κακός» και ο μύθος του Προμηθέα, που σχετίζεται με την πολιτική φύση του ανθρώπου. Στο πλαίσιο της παρουσίασης του βιβλίου της κ. Παπαμανώλη, πραγματοποιήθηκε μία ευρύτερη φιλοσοφική συζήτηση γύρω από τον Πρωταγόρα του Πλάτωνα, με την εκδήλωση να αποτελεί μία διοργάνωση του

■ Από αριστερά η συγγραφέας, Καλλιόπη Παπαμανώλη, ο Βασίλης Κάλφας, ομότιμος καθηγητής Αρχαίας Φιλοσοφίας του ΑΠΘ και η Χλόη Μπάλλα, καθηγήτρια Αρχαίας Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κρήτης

Εργαστηρίου Φιλοσοφικής Έρευνας και Μετάφρασης του τμήματος Φιλοσοφίας, του ΚΕΜΕ Πανεπιστημίου Κρήτης και της Διεθνούς Εταιρείας Σωκρατικών Σπουδών. Στην παρουσίαση παραβρέθηκαν μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκπαιδευτικοί, φοιτητές και άλλοι ενδιαφερόμενοι. Στην εκδήλωση μίλησαν ο ομότιμος καθηγητής Αρχαίας Φιλοσοφίας του ΑΠΘ Βασίλης Κάλφας, η καθηγήτρια Αρχαίας Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κρήτης Χλόη Μπάλλα και η ίδια η συγγραφέας, μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Μιλώντας για το βιβλίο στα «Ρ.Ν.», η

συγγραφέας κ. Παπαμανώλη ανέφερε μεταξύ άλλων: «Το βιβλίο είναι μία σχολιασμένη μετάφραση του Πλατωνικού Πρωταγόρα, με μία εκτενή εισαγωγή, με σχολιασμό και με κάποια παραρτήματα τα οποία θεωρώ ότι κάτι προσφέρουν περισσότερο στην μελέτη του Πρωταγόρα. **Προσπάθησα να δείξω ότι αυτός ο διάλογος έχει λόγο που τόσο χρόνια διδάσκεται στο εκπαιδευτικό σύστημα. Σκεφτείτε ότι διδάσκεται ήδη πριν από τον πόλεμο στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, είτε ολόκληρος, είτε τμηματικά.** Έχει πάρα πολλά θέματα που θα μπορούσαν να ενδιαφέρουν κάποιον σήμερα και ελπίζω η μετάφραση να είναι χρήσιμη και στους φοιτητές και στους διδάσκοντες

■ Στην παρουσίαση παραβρέθηκαν μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκπαιδευτικοί, φοιτητές και άλλοι ενδιαφερόμενοι

και πιο πολύ με ενδιαφέρει να έχει μία καλή πορεία στην δευτεροβάθμια, στους συναδέλφους και τους φοιτητές του σχολείου», ενώ στη συνέχεια εξέφρασε την χαρά της που το βιβλίο της παρουσιάστηκε στην πόλη που απέκτησε το προπτυχιακό και μεταπτυχιακό της δίπλωμα. «Είναι εδώ το Πανεπιστήμιό μου, είμαι μεταδιδακτορική ερευνήτρια του τμήματος φιλοσοφίας και είναι πολύ μεγάλη χαρά και οι διοργανωτές, η Διεθνής Εταιρεία Σωκρατικών Σπουδών και το ΚΕΜΕ με τιμούν ιδιαίτερα», σημείωσε.

Μιλώντας για το βιβλίο, η κ. Μπάλλα ανέφερε στα «Ρ.Ν.»: «**Το βιβλίο είναι η μετάφραση ενός πολύ σημαντικού κει-**

μένου του Πλάτωνα, που έχει σχέση και με την σοφιστική παράδοση που λέγεται Πρωταγόρας, διδάσκεται χρόνια στα σχολεία, είναι ένα πολύ σύνθετο βιβλίο και έχει κάποιες τεχνικές πλευρές που αναδεικνύονται πολύ καλά στην συγκεκριμένη μετάφραση. Η μετάφραση είναι πάρα πολύ καλή, η εισαγωγή είναι κατατοπιστική, τα σχόλια πολύ αναλυτικά, υπάρχει βιβλιογραφία και είναι και μία έρευνα της Καλλιόπης Παπαμανώλη, που ήταν διδάκτορίσσα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, αλλά το πρώτο της πτυχίο το πήρε στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το βιβλίο, κομμάτι αυτής της έκδοσης ήταν το μεταδιδακτορικό της εδώ στο εργαστήριο φιλοσοφικής

έρευνας και μετάφρασης που ήταν μέλος του τα τελευταία χρόνια και είναι τώρα αποσπασμένη εκπαιδευτικός στο τμήμα φιλοσοφίας, την γνωρίζουν και οι φοιτητές από κάποιες ομάδες που κάνει σε σχέση με τον Πρωταγόρα». Αναφορικά με το ευρύτερο θέμα της συζήτησης στην εκδήλωση τώρα, η κ. Μπάλλα σημείωσε: «Είναι στην ετήσια σειρά διαλέξεων, αλλά την συγκεκριμένη διάλεξη την κάνουμε σε συνεργασία με την Διεθνή Εταιρεία Σωκρατικών Σπουδών. Είχαμε φιλοξενήσει το μεγάλο διεθνές συνέδριο της εταιρείας τον Οκτώβριο και αποφασίσαμε ότι θα κάνουμε και κάποιες περιφερειακές δράσεις στις ηπείρους που εκπροσωπούνται, μία από αυτές φυσικά είναι η Ευρώπη. Είναι η πρώτη τέτοια δράση λοιπόν».

Τέλος, ο κ. Κάλφας σε δηλώσεις του στα «Ρ.Ν.» επεσήμανε: «Είναι πολύ ευτυχής συγκυρία γιατί κυκλοφορεί ένα βιβλίο που μπορεί να διαβαστεί, δεν είναι απλώς μία μελέτη προσωπική, αλλά ένα βιβλίο που απευθύνεται στον καθένα, και στην εκπαίδευση εφόσον τόσο χρόνια ο Πρωταγόρας ήταν κομμάτι της ύλης του γυμνασίου και του λυκείου και πραγματικά ένας διάλογος που μπορεί να διαβαστεί από τον καθένα. Είναι μία καλή εισαγωγή, όχι μόνο στον Πλάτωνα, αλλά γενικά στον τρόπο που γινόταν η φιλοσοφία στην κλασική Ελλάδα. Έχουμε επιτέλους νομίζω μία σοβαρή έκδοση, που έχει και μετάφραση, αλλά και σχολιασμό, δηλαδή πώς γίνονται οι σωστές εκδόσεις. Θα μπορεί κανείς από αυτό το κείμενο να προσεγγίσει το βιβλίο του Πλάτωνα, το οποίο δεν είναι μεν δύσκολο, αλλά πάντα έχει ειδικές δυσκολίες, οι οποίες με τον σχολιασμό κάπως ξεπερνιούνται».